

15. Sociolog, Etnolog, Malíř - Miroslav Klivar 2014

Sociolog, etnolog, malíř Václav J. Andrle

Sledujeme-li vývoj malířské tvorby Václava J. Andrleho v delším období jeho vývoje, uvědomujeme si především sugestivnost metafysického uvažování. Přitažlivý byl například Andrlův spiritualismus, když hledá vztahy duše a těla, proměny světla jako duchovní hodnoty v současné a historické architektuře, například kultur Dálného Východu atd. Jako jeden z mála českých malířů objevuje vztahy barvy jako hmoty, záření energie v člověku i v přírodě anorganické. Po spiritualismu vzniká u Andrleho etapa transpersonální psychologie překračující tradiční pojetí smyslů a citů, osobnosti vůbec jako výtvaru civilizace. Andrle chce z ní vykročit někam do neznáma v kosmické měnící se realitě a především mimozemské.

Dnes se stal Václav J. Andrle světově známým a uznávaným malířem - mystikem právě oceněným medailí France Kafky. Jde cestou metafysické reflexe civilizace, kdy hledá labyrinty života na nekonečných cestách člověka vesmírem. Jeho obrazy se inspiroují legendami židovské kultury a psychologie. Oživuje starou Pražskou židovskou legendu o Golemovi. Tohoto umělého člověka stvořil údajně učenec Jehuda Löw ben Becalel, nazývaný pražský Maharal/1520-1609/ k ochraně židovského ghetta před pogromy, nebo k funkcím domácího a chrámového sluhy. Slovo golem znamená něco nedokonalého, neúplného - v hebrejštině. Studium Písma lze nalézt způsob jak oživit tuto umělou bytost prostřednictvím tzv. šému. Nejde o věc, ale o Slovo - Boží jméno zapsané na kus pergamenu nebo papíru. Vkládá se do úst hliněného tvora, vyjmutím o život přicházel. Jednomu hromadění energie a běsnění golema Löw zabránil vyjmutím šému z úst golema. Andrle se vrací k myšlence konečna lidské existence, ve vztahu člověka jako něco nedokonalého k Stvořiteli a zdůrazňuje golemovo nebezpečné hromadění energie, což je memento současné civilizace velice aktuální. Andrle neopisuje historickou podobu golema, ale hledá symboly jako věčné pomníky, rituální duchy volně se pohybující nekonečnem Vesmíru. Současně Andrle maluje tragedii běsnění tohoto nedokonalého tvora a varuje.

V obrazech Václava J. Andrleho ožívá osud Židů při útěku z Egypta, nikoliv jako legenda, nýbrž jako metafyzika úzkosti, útěku z bezvýhodného osudu.

V malířské technice přišel Andrle s novými postupy reliéfní malby, navazující na hnutí "informel", pracující se surovými materiály barev. Konkrétní předměty vkládá do plochy obrazu jako přímé svědectví citu. Tak se objeví například ostnatý drát v podobě syrové reality, aby symbolizoval osud židovského národa v dějinách, nejen ve druhé světové válce. Aby opět připomněl tragedii vyhnání národa do pekla zlých démonů nacismu.

Zajímavé je pojetí prostoru v obrazech Andrleho, když dělí prostory na pásma jako filmové záběry a tím vytváří kinetický dojem optické iluze. Jedno z pásem obsahuje vyloženě transpersonální abstraktivní drama černobílých duchovních bytostí prolínajících se navzájem v utrpení i vykoupení z osudu smrti.

Andrle používá nepravidelné struktury materiálů spontáně a tím je netradiční a moderní, protože rozhoduje ne tvar, ale znak, detail jako znak indexový, nikoliv ikonický. Je to moderní sémantika malby, kdy jde o novou věčnost malby v duchu konceptuálního umění. Andrle tak přináší nový postup meditace, úvah o sobě samém, bez ohledu na časové dimenze malby.

Prof. PhDr. Miroslav Klivar, CSc.